

การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี
EARLY INTERVENTION SERVICES PERFORMANCE
OF SARABURI SPECIAL EDUCATION CENTER

ปรเมศร์ บำรุงหนูใหม่¹

Porames Bamrungnumai

นุชนรา รัตนศิริประภา²

Nuchnara Rattanasiraprapha

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี และ 2) แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ประชากร คือ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการที่ปรึกษาสถานศึกษา และบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี จำนวนทั้งสิ้น 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การประเมินความก้าวหน้า การคัดกรองประเภท ความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ และการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 7 ด้าน 15 แนวทาง คือ 1) ด้านการรวบรวมข้อมูล มีสี่แนวทาง คือ (1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงความจำเป็นในการซักประวัติ และรวบรวมหลักฐานเพื่อแก้ปัญหาผู้ปกครองไม่ให้ข้อมูล (2) ควรมีการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่ และบันทึกลงในคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาที่สะดวกและรวดเร็ว (3) ควรมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมเพื่อจะได้

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วางแผนการให้บริการได้เหมาะสมที่สุด (4) ควรมีการจัดสรรบุคลากร และงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหา การให้บริการที่ไม่ครอบคลุมและมีคุณภาพ 2) ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา มีสอง แนวทาง คือ (5) ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (6) ควรมีแบบคัดกรองประเภทความพิการ ทางการศึกษาที่มีมาตรฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด 3) ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน มีสอง แนวทาง คือ (7) ควรมีการประเมิน ความสามารถพื้นฐานที่ตรงกับสภาพจริงและเทียบเกณฑ์กับพัฒนาการเด็ก ทั่วไป (8) ควรมีการจัดทำคู่มือการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ระบุวิธีการและสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการ ประเมินอย่างชัดเจนและใช้เหมือนกันทั่วประเทศ 4) ด้านการการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีสามแนวทาง คือ (9) ควรจัดทำแผน IEP. ให้กับเด็กทุกคน (10) ควรจัดอบรมครูสม่ำเสมอให้มีทักษะในการ จัดทำแผน IEP. และนำไปสู่การ ปฏิบัติโดยแผน IIP. (11) ควรให้ผู้ปกครองมาร่วมประชุมด้วยไม่ใช่ครูเขียนขึ้น มาแล้วให้ ผู้ปกครองลงนามเท่านั้น 5) ด้านการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม มีสองแนวทาง คือ (12) ควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพิ่ม (13) ควรให้บริการตามแผน IEP, และ IIP. ที่ได้กำหนดไว้ ไม่ใช่ให้บริการตามความต้องการของครู 6) ด้านการประเมินความก้าวหน้า มีหนึ่งแนวทาง คือ (14) ควรมีการ จัดประชุมเพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้า โดยมี พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และการตัดสินใจในการปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสม อย่าง น้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง 7) ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ มีหนึ่งแนวทาง คือ (15) ควรมี การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ก่อนการส่งต่อ และหลังการส่งต่อทางการศึกษาส่งผลต่อความก้าวหน้าของเด็ก แต่ละคนก่อนส่งไปในสถานศึกษาปลายทางทั้งนี้ให้คำนึงถึงความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล และความ สะดวกของผู้พิการเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการศึกษา และการฟื้นฟูศักยภาพอย่างเต็มที่

คำสำคัญ : การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

Abstract

This research aims to know: 1) to understand the of the early intervention service provision of Saraburi Special Education Center. 2) to gather feedback on the operation of the early intervention service provision of Saraburi Special Education Center. The population of the study consisted of 90 people, including the school committee, advisory committee, and the personnel of Saraburi Special Education Center. There are two types of research tools used are questionnaire, group discussion recording. Statistics used in research are frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The findings indicated that:

1. The overall performance of early intervention services at Saraburi Special Education Center was evaluated as high based on the mean scores. The services were ranked in

descending order of their mean scores as follows: provision of appropriate activities, development of individualized education plans, supervision, monitoring, evaluation, and referral, basic skills assessment, progress assessment, screening for educational disabilities and referral, and data collection.

2. The guidelines for early intervention services at Saraburi Special Education Center consist of 7 areas and 15 guidelines are 1) In terms of data collection, there are 4 approaches: (1) It is necessary to publicize to parents the importance of interviewing and collecting evidence to solve the problem of parents not providing information. (2) Documents should be organized into categories and stored on a computer for quick and easy searching. (3) It is recommended to interview parents and stakeholders in a comprehensive manner in order to develop the best possible service plan. (4) The allocation of additional personnel and budget is necessary to address the problem of inadequate and low-quality service. 2) In terms of screening for educational disabilities and referral, there are 2 approaches: (5) There should be continuous development of personnel in the screening of educational disability types, so that teachers can screen students accurately and appropriately. (6) There should be a standardized screening process for educational disabilities to obtain the most accurate data. 3) In terms of basic skills assessment, there are 2 approaches: (7) There should be an assessment of basic abilities that corresponds to the real situation and compares it to the general development of children. (8) There should be a manual for assessing basic skills that clearly specifies the methods and tools used for assessment, and it should be used consistently nationwide. 4) In terms of development of individualized education plans, there are 3 approaches: (9) IEPs should be provided for all students. (10) teachers should be trained training should be organized to provide them with the skills to develop IEPs and lead to implementation through IIPs. (11) Parents should be present in the meeting instead of having teachers write the plans and ask them to sign. 5) In terms of provision of appropriate activities, there are 2 approaches: (12) Additional budget and personnel should be allocated. (13) Services should be provided according to the established IEP and IIP plans, not according to the teacher's needs. 6) In terms of progress assessment, there is 1 approach: (14) There should be meetings to summarize the progress of each child, as well as progress reports with parents participating in the evaluation and decision-making to adjust activities to be appropriate at least once per academic year. 7) In terms of supervision, monitoring, evaluation, and referral, there is 1 approach: (15) There should be supervision, monitoring, and evaluation before and after the educational transfer. This will affect the progress of each child before they are sent to their destination. It is

important to consider the special needs and convenience of the disabled person so that they can fully benefit from education and rehabilitation.

Keywords : Early Intervention Services, Performance

บทนำ (Introduction)

จากกระแสด้านสิทธิมนุษยชน โอกาสและความเสมอภาค ส่งผลให้ผู้ที่ด้อยโอกาสได้รับความสนใจและใส่ใจมากยิ่งขึ้น ในฐานะสมาชิกของสังคมที่จะต้องได้รับความเสมอภาคทั้งเชิงโอกาส และเชิงคุณภาพ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป รวมไปถึงเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จากที่สังคมเคยปฏิบัติ และให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของสังคมสงเคราะห์ในศูนย์บริการ หรือหน่วยงานที่ดูแลเฉพาะทาง ปัจจุบันสังคมเริ่มเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านี้ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ และสามารถอยู่ร่วมกับคนทั่วไปในสังคมได้ ซึ่งแนวทางการพัฒนาศักยภาพนี้ คือการส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหา ข้อจำกัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กเฉพาะบุคคล ร่วมกับการรับ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อช่วยให้ลดอุปสรรคในการช่วยเหลือตนเอง การเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เพิ่มศักยภาพที่จะประกอบอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเอง ไม่ก่อเกิดเป็นภาระ สามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระ ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดสิทธิทางการศึกษาไว้ในมาตรา 54 ระบุว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดสิทธิทางการศึกษาไว้ในมาตรา 10 ความว่า “การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ได้กำหนด เกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาไว้ในมาตรา 5 ความว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้ 1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 2) เลือกรับบริการทางการศึกษาสถานศึกษา ระบบ และรูปแบบการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความ ต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น 3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551)

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อทราบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อทราบแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี

วิธีการวิจัย (Method)

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยศึกษาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี และแนวทางการพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี โดยการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนากระบวนการมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ก่อนเข้าสู่โปรแกรม คือ ระยะที่เด็กก่อนเข้ารับบริการ ได้แก่ การส่งต่อ การค้นหาและการคัดแยก ระยะที่ 2 การรับบริการ คือ ระยะที่เด็กเริ่มเข้ารับบริการ ได้แก่ การตรวจสอบ การพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนบริการครอบครัวการปฏิบัติการสอน และการประเมินผล ระยะที่ 3 การสิ้นสุดการรับบริการ ได้แก่ การส่งต่อไปสู่โปรแกรมใหม่ และการจัดที่เรียนที่เหมาะสมให้เด็กได้เรียนร่วมในโรงเรียนปกติทั่วไป หรือเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ เฉพาะความพิการ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1.การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2.การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา หรือการส่งต่อ 3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 5. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6. การประเมินความก้าวหน้า 7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ดังแผนภูมิที่ 1

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา หรือการส่งต่อ
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
5. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม
6. การประเมินความก้าวหน้า
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

แผนภูมิที่ 1 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, คู่มือหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่ม ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558, 9.

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 13 คน คณะกรรมการที่ปรึกษาสถานศึกษา จำนวน 9 คน ผู้บริหารจำนวน 2 คน ครูจำนวน 41 คน และพี่เลี้ยงเด็กพิการจำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน (ไม่รวมผู้วิจัย)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการให้บริการ เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ และตัดสินใจในการวางแผน การให้บริการ ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ สังคมมิติ และการเยี่ยมบ้าน ซึ่งแต่ละวิธีมีรายละเอียด

2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาหรือการส่งต่อ หมายถึง การคัดกรองประเภทความพิการ เป็นการคัดกรองโดยใช้แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษา ตามแบบกระทรวงศึกษาธิการ และแบบประเมินอื่น ๆ ของนักวิชาชีพ ซึ่งเครื่องมือแต่ละชนิดจะกำหนดประเด็นการตรวจสอบ และเครื่องมือที่ครู นักวิชาชีพ ต้องปฏิบัติ พร้อมทั้งประมวลผลการคัดกรอง นอกจากนี้ จะต้องศึกษาเอกสารอื่นที่ได้มาจากการวินิจฉัยของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ นักจิตวิทยาคลินิก เป็นต้น เพื่อยืนยันผลการคัดกรอง ในกรณีผลการคัดกรองมีข้อสงสัย และต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานหรือนักวิชาชีพอื่น จะต้องมีการส่งต่อ เพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียดเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจวัดระดับการได้ยิน การตรวจวัดระดับสติปัญญา เป็นต้น

3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน หมายถึง เป็นการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไปซึ่งจะเป็นข้อมูลในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ให้สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนให้คำนึงถึงทักษะพื้นฐาน ทั้ง 6 ทักษะ ซึ่งมีหลักการ และกระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานที่สำคัญ 7 ประการ (สำนักคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 โดยได้กำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้วางแผนในการจัดบริการตามองค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย (1) ข้อมูลทั่วไป (2) ข้อมูลทางการแพทย์หรือด้านสุขภาพ (3) ข้อมูลด้านการศึกษา (4) ข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น (5) การกำหนดแนวทางการศึกษา และการวางแผนการจัดการศึกษาพิเศษ (6) ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (7) คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และ (8) ความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ต้องมีความละเอียด รอบคอบซึ่งผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สำหรับรายละเอียดให้ศึกษาจากคู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

5. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม หมายถึง เมื่อกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแล้ว เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล จะได้รับการจัดการเรียนการสอน และบริการ อื่น ๆ ตามที่กำหนด โดยครูและนักวิชาชีพจะจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมทักษะการเรียนรู้ สำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้จัดตามความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ และบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ควรคำนึงถึงอายุจริงของเด็ก สภาพแวดล้อมของครอบครัว ชุมชน และเป้าหมายของช่วงเชื่อมต่อ ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ และพ่อแม่ ได้ร่วมกันกำหนด

6. การประเมินความก้าวหน้า หมายถึง ในระหว่างการจัดการเรียนการสอนหรือให้บริการ ต้องมีการประเมินผลการจัด กิจกรรม โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละคน วิธีการประเมินขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของกิจกรรม เช่น หากกิจกรรมกำหนดให้เด็กปฏิบัติ แสดงว่า การประเมินจะเน้นการปฏิบัติของเด็ก ซึ่งผู้สอนจะใช้การสังเกต หรือการทดสอบก็ได้ ในการประเมินแต่ละครั้ง จะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาสรุปความก้าวหน้าของเด็ก และการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้า โดยมีพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และร่วมตัดสินใจในการทบทวน และปรับแผนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล ซึ่งควรประเมินเพื่อทบทวน และปรับแผน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ หมายถึง การนิเทศ เป็นการให้ความช่วยเหลือแนะนำ ครู นักวิชาชีพ ในการจัดการเรียน การสอน และให้บริการ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนา และบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ ส่วนการกำกับติดตาม เป็นการตรวจสอบการจัดบริการให้เป็นไปตามระยะเวลา เป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การจัดโปรแกรม การได้รับและใช้สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอื่น ๆ เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตามแนวคิดของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนการประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's five rating scales)

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม คือ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 13 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะกรรมการที่ปรึกษาสถานศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานต่าง ๆ จำนวน 4 คน และครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี จำนวน 4 คน พี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 2 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็น

ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการทำเครื่องมือในการวิจัยจากวรรณกรรม คู่มือต่างๆ สามารถสรุปขั้นตอนการสร้างเครื่องมือได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง และแบบสอบถาม ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาสาธิตนิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุมของโครงสร้าง และความ สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายโดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ต้องปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไป ทดลองใช้ (Try out) ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 30 ชุด

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) มีค่าเท่ากับ .745 (Lee J. Cronbach, 1974)

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 1 ออกแบบแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form)

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 13 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะกรรมการที่ปรึกษาสถานศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานต่าง ๆ จำนวน 4 คน และครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี จำนวน 4 คน พี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 2 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ มีประสบการณ์ในการทำงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ 5 ปีขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 4 จัดการสนทนากลุ่มตามวันและเวลาที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี และสรุปผลการสนทนากลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็น

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ใช้การคำนวณ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ เบสท์ (John W. Best, 1978)

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

วิเคราะห์แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion Form) โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย (Results)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี

ในการวิเคราะห์การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรีเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : σ) จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 90 คน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับแนวคิดของ เบสท์ (John W. Best, 1978) มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม

ด้าน	การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี	ระดับการดำเนินงาน		
		μ	σ	ระดับ
1	การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.12	0.71	มาก
2	การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา หรือส่งต่อ	4.16	0.80	มาก
3	การประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.18	0.74	มาก
4	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.23	0.74	มาก
5	การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	4.33	0.70	มาก
6	การประเมินความก้าวหน้า	4.16	0.75	มาก
7	การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.20	0.76	มาก
รวม		4.19	0.75	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.75$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยเรียงตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ($\mu = 4.33, \sigma = 0.70$) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ($\mu = 4.23, \sigma = 0.74$) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ($\mu = 4.20, \sigma = 0.76$) การประเมินความสามารถพื้นฐาน ($\mu = 4.18, \sigma = 0.74$) การประเมินความก้าวหน้า ($\mu = 4.16, \sigma = 0.75$) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ($\mu = 4.16, \sigma = 0.80$) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 4.12, \sigma = 0.71$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.70 – 0.80 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายน้อยหมายความว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นคล้ายคลึงตามกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี

ผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 13 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะกรรมการที่ปรึกษาสถานศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานต่าง ๆ จำนวน 4 คน และครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี จำนวน 4 คน พี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 2 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ มีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง 5 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ ดังนี้ แนวทางการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 7 ด้าน 15 แนวทาง คือ 1) ด้านการรวบรวมข้อมูล คือ (1) ควรมีการชี้แจงให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงความจำเป็นในการซักประวัติและรวบรวมหลักฐานเพื่อแก้ปัญหาผู้ปกครองไม่ให้ข้อมูล (2) ควรมีการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่เป็นระบบ และบันทึกลงในคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาที่สะดวกและรวดเร็ว (3) ควรมีการสอบถามผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมเพื่อจะได้วางแผนการให้บริการทางการศึกษาได้เหมาะสมที่สุด (4) ควรมีการจัดทำฐานข้อมูล และสารสนเทศที่ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กพิการทุกคนสามารถเข้าถึงได้ 2) ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา คือ (5) ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีการศึกษา หรือทุกภาคเรียนเพื่อให้ครูสามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (6) ควรมีแบบคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาที่มีมาตรฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด 3) ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน คือ (7) ควรมีการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ตรงกับสภาพจริงและเทียบเกณฑ์กับพัฒนาการเด็กทั่วไป (8) ควรมีการจัดทำคู่มือการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ระบุวิธีการ และสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินอย่างชัดเจน และใช้เหมือนกันทุกศูนย์การศึกษาพิเศษ 4) ด้านการการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล คือ (9) ควรจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กพิการทุกคน (10) ควรจัดอบรมครูสม่ำเสมอให้มีทักษะในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและนำไปสู่การปฏิบัติโดยแผนการสอนเฉพาะบุคคล (11) ควรให้ผู้ปกครองมาร่วมประชุมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่ใช่แค่ลงนามเท่านั้น

5) ด้านการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม คือ (12) ควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพิ่มในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (13) ควรให้บริการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่ได้กำหนดไว้ไม่ใช่ให้บริการตามความต้องการของครู 6) ด้านการประเมินความก้าวหน้า คือ (14) ควรมีการจัดประชุมเพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้าโดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และการตัดสินใจในการปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสม อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง 7) ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ คือ (15) ควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลก่อนการส่งต่อ และภายหลังการส่งต่อทางการศึกษา รวมถึงติดตามความก้าวหน้าของเด็กพิการแต่ละคนที่ส่งไปยังสถานศึกษาปลายทางเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการศึกษา และการฟื้นฟูศักยภาพเต็มตามศักยภาพ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ดังนี้

1. การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับผลการวิเคราะห์ตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การประเมินความก้าวหน้า การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ และการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามี 5 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ฝ้าดูพฤติกรรมเด็กพิการเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดร่วมกับสิ่งอื่นอย่างละเอียด เยี่ยมบ้านเด็กพิการเพื่อทราบถึงสภาพปัญหาและความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผน และกำหนดการช่วยเหลือ ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากการสอบประวัติ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเด็กพิการและครอบครัวอย่างละเอียดและเป็นขั้นตอน รวบรวมและบันทึกข้อมูลของนักเรียนจากการสอบถามอย่างละเอียด และรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เทคนิคสังคมมิติการหา ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวเด็กพิการอย่างละเอียด

1.2 การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามี 5 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สังเกตพฤติกรรมและคัดกรองเด็กพิการตามประเภท ส่งเด็กพิการมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่งเด็กพิการมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่งต่อเด็กพิการทางโรงเรียนเฉพาะความพิการหรือโรงเรียนเรียนร่วมคัดกรองเด็กพิการโดยใช้

แบบคัดกรอง 9 ประเภท ส่งต่อเด็กพิการทางโรงเรียนเฉพาะความพิการหรือโรงเรียนเรียนร่วม นำเด็กพิการไปให้แพทย์คัดกรอง

1.3 การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามี 5 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ทำการวิเคราะห์งาน และจัดกระทำข้อมูลพฤติกรรม ของเด็กพิการโดยรวมข้อมูลจากครูหลายท่าน แยกแยะพฤติกรรมและความแตกต่างของเด็กพิการโดยรวมข้อมูลจากครูหลายท่าน สังเกตพฤติกรรมเด็กพิการโดยรวมข้อมูล จากครูหลายท่าน จดบันทึกพฤติกรรมของเด็กพิการจากการประเมินในหลายสถานการณ์โดยรวมข้อมูลจากครูหลายท่าน ระบุวัตถุประสงค์ของการสอนเด็กพิการโดยรวม ข้อมูลจากครูหลายท่าน

1.4 การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามี 5 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ วางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กพิการเพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือเด็กพิการ วางแผนการจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัวเพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือเด็กพิการ กำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เหมาะสมกับเด็กพิการ ในการจัดทำ IEP ประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทางการศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือ อื่นใดทางการศึกษา คณะกรรมการจัดทำ และความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้เรียน ในการจัดทำ IFSP ประกอบไปด้วยข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการบริการต่างๆที่จำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กรวมทั้งข้อมูลที่จะช่วยเพิ่มความสามารถครอบครัวในการดูแล หรือส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.5 การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ด้านการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามี 5 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ จัดกิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทโดยคำนึงถึงทักษะที่จำเป็นของแต่ละคน จัดกิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทโดยคำนึงถึงข้อจำกัดของแต่ละคน จัดกิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทโดยคำนึงถึง ความสามารถพื้นฐาน จัดกิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทโดยคำนึงถึง พัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและ สติปัญญาของแต่ละคน จัดกิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทโดยคำนึงถึง ความสามารถทักษะทั้ง 6 ด้านของแต่ละคน

1.6 การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ด้านการประเมินความก้าวหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามี 5 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ เขียนบันทึกข้อมูลพัฒนาการเกี่ยวกับเด็กพิการ ที่มารับบริการที่ศูนย์ ได้จัดทำรวบรวมแฟ้มสะสมผลงานเด็กพิการจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทำแบบประเมินผลพัฒนาการแบบทดสอบโดยครูการศึกษาพิเศษและประชุมเพื่อสรุปความก้าวหน้าของแต่ละคน

ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้า จดบันทึกและรวบรวมข้อมูลของเด็กพิการจาก ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง
สังเกตพฤติกรรมเด็กพิการจากการสัมภาษณ์จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.7 การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
สระบุรี ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ
พบว่ามี 5 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าดัชนีผลจากมากไปน้อย ดังนี้ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล
และการส่งต่อ เป็นการกำกับติดตามผล ส่งต่อเด็กพิการอย่างเหมาะสมทั้งทางด้าน การศึกษา การแพทย์
การอาชีพ และการสังคมสงเคราะห์ อย่างเหมาะสม เด็กพิการได้รับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก
สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษาที่ตรงตามความต้องการตามที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นแนวทาง
ในการช่วยเหลือเด็กพิการจัดทำข้อมูลในรูปแบบแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อเป็น หลักฐานในการ
สืบค้นข้อมูลของเด็กพิการแต่ละบุคคล เหมาะสม จัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความ
ต้องการจำเป็นพิเศษ

2. แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 7 ด้าน 15 แนวทาง คือ 1) ด้านการรวบรวมข้อมูล แนวทางการส่งเสริม
มีสี่แนวทาง คือ (1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงความจำเป็นในการซักประวัติและรวบรวม
หลักฐานเพื่อแก้ปัญหาผู้ปกครองไม่ให้ข้อมูล (2) ควรมีการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่ และบันทึกลงใน
คอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาที่สะดวกและรวดเร็ว (3) ควรมีการ สัมภาษณ์ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้
ครอบคลุมเพื่อจะได้วางแผนการให้บริการได้เหมาะสมที่สุด (4) ควรมีการจัดสรรบุคลากรและ งบประมาณ
เพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหาการให้บริการที่ไม่ครอบคลุมและมีคุณภาพ 2) ด้านการคัดกรองประเภทความพิการ
ทางการศึกษา แนวทางการส่งเสริม คือ มีสองแนวทาง คือ (5) ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านการคัดกรอง
ประเภทความพิการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
(6) ควรมีแบบคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาที่มีมาตรฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด
3) ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน แนวทางการส่งเสริม มีสองแนวทาง คือ (7) ควรมีการประเมิน
ความสามารถพื้นฐานที่ตรงกับสภาพจริงและเทียบเกณฑ์กับพัฒนาการเด็กทั่วไป (8) ควรมีการจัดทำคู่มือการ
ประเมินความสามารถพื้นฐานที่ระบุวิธีการและสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินอย่างชัดเจนและใช้เหมือนกันทั่ว
ประเทศ 4) ด้านการการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีสามแนวทาง คือ (9) ควรจัดทำแผนการ
จัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กทุกคน (10) ควรจัดอบรมครูสม่ำเสมอให้มีทักษะในการจัดทำแผนการจัด
การศึกษาเฉพาะบุคคลและนำไปสู่การ ปฏิบัติโดยแผนการสอนเฉพาะบุคคล (11) ควรให้ผู้ปกครองมาร่วม
ประชุมด้วยไม่ใช่ครูเขียนขึ้นมาแล้วให้ผู้ปกครองลงนามเท่านั้น 5) ด้านการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม
มีสองแนวทาง คือ (12) ควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพิ่ม (13) ควรให้บริการตามแผน IEP, และ
IIP. ที่ได้กำหนดไว้ ไม่ใช่ให้บริการตามความต้องการของครู 6) ด้านการประเมินความก้าวหน้า มีหนึ่งแนวทาง
คือ (14) ควรมีการจัดประชุมเพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้าโดย
มี พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และการตัดสินใจในการปรับกิจกรรมให้มีความ
เหมาะสม อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง 7) ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ มีหนึ่งแนวทาง

คือ (15) ควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ก่อนการส่งต่อ และหลังการส่งต่อทางการศึกษาส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนก่อนส่งไปในสถานศึกษาปลายทางทั้งนี้ให้คำนึงถึงความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล และความสะดวกของผู้พิการเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการศึกษา และการฟื้นฟูศักยภาพอย่างเต็มที่

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี” สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบขั้นตอนมายาวนาน ตั้งแต่ 22 มิถุนายน 2543 ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของคณาธิการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตรสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้ความสำคัญกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการ ตามกระบวนการทั้ง 7 กระบวนการ และส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กพิการได้รับโอกาสในการเข้ารับการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษจนนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัญจิต วรรณนวล ทำการศึกษา “การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด” ผลการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรีเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มครุมีความจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องทราบข้อมูลเด็กพิการทุกคน ทุกมิติ เพื่อนำไปประกอบในการให้บริการทางการศึกษาให้สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคลของเด็กพิการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัญจิต วรรณนวล ทำการศึกษา “การดำเนินงานให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา หรือการส่งต่อ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้มีการพัฒนาองค์ความรู้และกระบวนการคัดกรองประเภทความพิการทาง

การศึกษา และมีการจัดอบรมหลักสูตร ผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษาทุก 2 ปี ในระดับจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่กล่าวว่า การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา จัดเป็นการค้นหาเบื้องต้นว่า มีความผิดปกติหรือมีอัตราเสี่ยงสูงต่อการมีความผิดปกติหรือไม่ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการค้นหาเด็กที่ควรจะได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียดเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ซึ่งถือเป็นภาระงานหลักที่ครูการศึกษาพิเศษจะต้องดำเนินการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยิ่งพร เจียรตระกูล ทำการศึกษา “ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี มีการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง และสามารถเทียบได้กับเกณฑ์พัฒนาการของเด็กปกติ มีการจัดทำคู่มือ แนวทางการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี โดยมีแนวทางการประเมินความสามารถพื้นฐานที่ระบุถึงขั้นตอน วิธีการ สื่อกระตุ้นพัฒนาการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินที่มีมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัญจิต วรรณนวล ทำการศึกษา “การดำเนินงานให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นภาระหน้าที่ตามบทบาทของครูศูนย์การศึกษาพิเศษทุกคนที่จะต้องจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการเป็นเฉพาะบุคคล โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครูและคณะสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาให้คนพิการเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิศา เทียนงูเหลือม ทำการศึกษา “การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ให้ความสำคัญกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการตามกระบวนการทั้ง 7 ขั้นตอน และมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนนำไปสู่การปฏิบัติในการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม อย่างมีประสิทธิภาพตามบทบาทหน้าที่ โดยมีหลักการสำคัญคือ คือ การสังเกตพฤติกรรมเด็กพิการอย่างเป็นระบบ การจดบันทึกผลการประเมิน ในหลายสถานการณ์ การวิเคราะห์งาน และจัดกระทำกับข้อมูลพฤติกรรมเด็ก การแยกแยะ ความแตกต่างของพฤติกรรมเด็กตลอดจนมีการระบุวัตถุประสงค์ของการสอนตามสิ่งที่ครูได้ประเมิน เพื่อให้ได้

กิจกรรมที่เหมาะสม และมีความหลากหลายครอบคลุมความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญสิตา วงศรี ทำการศึกษา “ศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ” ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 การประเมินความก้าวหน้า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการจัดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะได้จากการสังเกตพฤติกรรมเด็กพิการ การสัมภาษณ์ การเขียน บันทึกเกี่ยวกับตัวเด็กพิการ แฟ้มผลงานเด็กพิการ การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ การเขียนบันทึก การใช้แบบทดสอบ โดยครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบ นักสหวิชาชีพและ ผู้เกี่ยวข้อง อีกทั้งมีการประชุมเพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็กพิการแต่ละคน ตลอดจนมีการรายงาน ความก้าวหน้าโดยมีพ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และร่วมตัดสินใจ ในการปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสม อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันธิรา เตชะจักร ทำการศึกษา “การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มแก่เด็กออทิสติก ของสถาบันพัฒนาการเด็กราชชนรินทร์” ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.7 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน หน่วยบริการ และที่บ้านของเด็กพิการที่รับบริการทางการศึกษาที่บ้านโดยการออกเยี่ยมบ้านเด็กพิการส่งผลให้ผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลข่าวสารของการเตรียมความพร้อมให้เด็กพิการที่จะต้องส่งต่อเรียนรวมในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือโรงเรียนเฉพาะความพิการได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี สามารถพัฒนาสมรรถภาพและเตรียมความพร้อมให้เด็กพิการที่มีศักยภาพ พร้อมทั้งจะส่งต่อเรียนรวมได้ ตามลำดับ อีกทั้งครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรีสามารถ ให้คำแนะนำในขั้นตอนการส่งต่ออย่างเหมาะสมและเป็นระบบ ทั้งด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านอาชีพ และด้านสังคมสงเคราะห์ โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นพิเศษ และความสะดวกของผู้พิการแต่ละคน ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กพิการได้รับประโยชน์จากการรับบริการอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวี สมแก้ว ทำการศึกษา “การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ ด้านการรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน อาจเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการสัมภาษณ์ การซักประวัติ สังคมมิติ และการเยี่ยมบ้าน ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา คัดกรองเด็กพิการ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องแยกจากเด็กทั่วไปว่ามี

ความผิดปกติหรือมีอัตราเสี่ยงสูงต่อการมีความผิดปกติ ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานเป็นการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการเพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อยโดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล และพัฒนาการของเด็กพิการแต่ละคนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กพิการซึ่งจัดทำขึ้นโดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำประกอบด้วย พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง นักวิชาการนักวิชาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล ตลอดจนการจัดหาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ด้านการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม มีการจัดกิจกรรมให้เด็กพิการทุกประเภทต้องคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐาน และข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กพิการนอกจากต้องคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐาน และข้อจำกัดดังกล่าวแล้วยังต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายจิตใจอารมณ์สังคม และสติปัญญา ความสามารถทักษะทั้ง 6 ด้านและทักษะที่จำเป็นแต่ละประเภทความพิการ ด้านการประเมินความก้าวหน้า มีการจัดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะได้จากการสังเกตพฤติกรรมเด็กพิการ การสัมภาษณ์การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็กพิการ แฟ้มผลงานเด็กพิการ การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการการเขียนบันทึกโดยครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบนักวิชาชีพ และผู้เกี่ยวข้อง โดยอาจมีการประชุมเพื่อสรุปความก้าวหน้าของเด็กพิการแต่ละคนคนตลอดจน มีการรายงานความก้าวหน้าโดย พ่อ-แม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และร่วมตัดสินใจในการปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสม ซึ่งควรจะมีการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ มีการกำกับ ติดตามผล การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตามแนวทางการให้บริการและการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสม ตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล และเป็นไปตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รวมถึงการที่เด็กพิการได้รับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่ตรงตามความต้องการตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญารัตน์ เมืองอินทร์ ได้ทำการศึกษา “การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ” ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรส่งเสริมให้ครูสามารถคัดกรองประเภทความพิการ หรือพัฒนาการล่าช้าของเด็กที่มีความเสี่ยง โดยการได้มาซึ่งข้อมูลของเด็กพิการผ่านกระบวนการสังเกต การสัมภาษณ์ สามารถใช้เครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน และไม่เป็นมาตรฐานได้ ซึ่งกระบวนการคัดกรอง ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเข้าสู่กระบวนการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยการคัดกรองเป็นขั้นตอนแรกๆที่ทราบถึงความพิการหรือพัฒนาการล่าช้าของเด็ก เพื่อให้ได้รับ

การวินิจฉัยทันทีที่ มีการคัดกรองโดยผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ทราบถึงประโยชน์และการเข้าถึงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต่อไป

2. ควรมีการส่งเสริมให้มีการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการ และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยยึดองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมทางการเรียน ครอบครัว ผู้ปกครองเด็กพิการ ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วม หรือ เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษมากขึ้น เพื่อส่งผลให้เกิดการร่วมประเมินความก้าวหน้า และร่วมพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการทุกมิติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดในภาพรวมทั้งประเทศ
2. ควรมีการศึกษาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ
3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษว่าส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กได้อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- จันทร์ธา เตชะจักร. (2552). การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กออทิสติกของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ [วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่].
- บุญสิตา วงศรี. (2560). สภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ [การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา].
- ธัญญารัตน์ เมืองอินทร์. (2558). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์ การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ [วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา].
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ก (2542 สิงหาคม 19). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 หน้า 4.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (2551). สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร.
- ญาณิศา เทียนงูเหลือม. (2556) “การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” [วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา].

ยิ่งพร เจียตระกูล. (2554). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม*
เด็กพิการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่ [วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระราชูปถัมภ์].

สุรัญจิต วรรณนวล.(2549) *การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์*
การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด [วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].

ภาษาอังกฤษ

Lee J. Cronbach. (1974). *Essentials of Psychological Testing, 3rd ed.* (New York : Harper &
Row Publishers,161.

Rensis Likert. (1961). *New Pattern of Management* (New York: McGraw – Hill Book Company), 74.

John W. Best. (1983). *Research in Education, 4th ed.* (Englewood cliffs : Prentice Hall, Inc.,
190).